

Mennta- og barnamálaráðuneytið, skrifstofa barnamála

Norðurlandi vestra, 30. september 2026

Efni: Tillaga til þingsályktunar um stefnu og aðgerðaáætlun gegn fátækt barna. Mál nr. S-178/2026

Stjórn Samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi vestra (SSNV) fagnar því að lögð sé fram fyrsta heildstæða stefna íslenskra stjórnvalda gegn fátækt barna. Stjórnin tekur undir framtíðarsýn stefnunnar um að hvert barn fái tækifæri til að dafna óháð efnahag fjölskyldu sinnar. Jafnframt gerir stjórnin athugasemdir við þrjú atriði sem varða sérstaklega sveitarfélög og börn á landsbyggðinni.

Í fyrsta lagi liggur kostnaðarmat aðgerða ekki fyrir. Í kafla um mat á áhrifum segir að það standi yfir og verði lokið áður en málið verður lagt fyrir Alþingi. Sveitarfélög eru samstarfsaðilar í flestum aðgerðum og eiga beinan hlut að nokkrum þeirra, t.d. samfélagslegum sáttmála um að draga úr kostnaði við frístundastarf (aðgerð 6) og tillögum um kostnað vegna viðburða í grunnskólum (aðgerð 8). Stjórn SSNV leggur áherslu á að kostnaðarmatið verði kynnt sveitarfélögum og að fjármagn fylgi þeim verkefnum sem þeim eru ætluð.

Í öðru lagi kemur fram í greinargerð að á landsbyggðinni geti æfingagjöld verið lægri en ferðakostnaður oft meiri. Aðgerðirnar taka þó ekki sérstaklega á því. Á Norðurlandi vestra þurfa börn oft að fara langar leiðir til að sækja æfingar, keppni og tónlistarnám, og slíkur kostnaður getur ráðið því hvort barn tekur þátt. Stjórn SSNV leggur til að í aðgerðum 5, 6 og 7 verði ferðakostnaður barna í dreifðum byggðum sérstaklega skilgreindur sem hindrun og að hvata- og nýsköpunarsjóðurinn geti styrkt lausnir sem draga úr honum.

Í þriðja lagi fjallar aðgerð 3 um stuðning við ungmenni frá tekjulágum heimilum til að mæta kostnaði við framhaldsskólanám. Fyrir ungmenni sem þurfa að sækja nám fjarri heimili sínu eru ferðir og húsnæði oft stærsti kostnaðarliðurinn. Stjórn SSNV leggur til að sá kostnaður verði sérstaklega tekinn með í útfærslu aðgerðarinnar.

Stjórn SSNV leggur áherslu á að stefnan tryggi börnum jafna möguleika óháð búsetu, ekki aðeins óháð efnahag. Börn á Norðurlandi vestra eiga að sitja við sama borð og önnur börn þegar kemur að námi, frístundum og þátttöku í samfélaginu.

F. h. stjórnar Samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi vestra



Sveinbjörg Rut Pétursdóttir,
Framkvæmdastjóri